

HE 104/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

- Toteuttamisen riittävät resurssit on varmistettava sekä luonnonhoidon rahoituksen että Metsäkeskuksen viranomaisresurssien osalta
- Resurssien puute saattaa vaikuttaa pilotin tuloksiin
- Hoito- ja kunnossapitovelvoitteen lyhytaikaisuus on ongelma erityisesti lehtipuuston lisäämisen, soiden ennallistamisen ja suojavyöhykkeiden osalta. Jos tuella aikaan saadut hyödyt häviävät hoito- ja kunnossapitovelvoitteen päätyttyä, ei tukirahojen käyttö ole ollut kovin kustannustehokasta

Metsätalouden tuet tulisi uudistaa vastaamaan luonto- ja ilmastotavoitteita

Metsätalouden tuet pitäisi päivittää laajemmin vastaamaan ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteita. Tukitasoissa on yhä iso epäsuhta puuntuotannon- ja luonnonhoidon tukien välillä, ja ilmastolle ja ympäristölle mahdollisesti haitallisia toimia tuetaan verorahoin yhä moninkertaisesti enemmän kuin metsäluonnon hoitoa. Myös valtiontalouden tutkimusvirasto kyseenalaistaa puuntuotannon tuet ja niiden vaikuttavuuden [tarkastuskertomuksessa](#) yksityismetsätalouden tuista ja korvauksista. Tutkimusviraston mukaan iso osa kemera-tuista (tukijärjestelmän nimi ennen metkaa) on kohdistunut markkinaehtoisesti kannattavaan toimintaan, ja puuntuotannon tukemisen kannustusvaikutuksista tarvittaisiin parempaa näyttöä.

Riittävät resurssit pilotin onnistumiseksi on turvattava

Luonnonsuojeluliitto oli mukana tulosperustaisten tukien pilottia suunnitelleessa työryhmässä. Pidämme tulosperustaisuuden ja tarjouskilpailun kokeilua järkevänä yhä tiukentuvassa rahoitustilanteessa. Kustannustehokkaita tapoja edistää monimuotoisuuden suojelua on tarpeen selvittää.

Tulosperustaisten tukien pilotoinnin yhteydessä ja jälkeen on tärkeää seurata saadaanko uudella tukimallilla samalla rahamäärällä luonnon ja ilmaston kannalta parempia vai huonompia tuloksia kuin perinteisillä tukimenetelmillä. Tulevaisuudessa tulee olla mahdollista käyttää ympäristön kannalta parhaita ja kannattavimpia tukimalleja.

Pilottihanketta toteutetaan tiukalla aikataululla ja melko pienin resurssein. Osa tuista on myös päällekkäisiä jo olemassa olevien kanssa. Jotta tulospäätteisten tukien aitoa kysyntää ja toimivuutta pystytään selvittämään, täytyy neuvontaan, viestintään ja toteuttamiseen varata riittävästi resursseja. Toteuttamisesta vastaava viranomais, eli Metsäkeskus, on vasta muutama vuosi sitten vähentänyt merkittävästi luonnonhoidosta vastannutta henkilöstöä budjettileikkausten vuoksi.

Pilotointi aiotaan kokonaisuudessaan toteuttaa olemassa olevan budjetin puitteissa. Luonnonsuojeluliitto huomauttaa, että MMM:n metsäluonnon hoidon määrärahat ovat jo valmiiksi melko vaatimattomat, ja nyt luodaan uusia tuettavia toimia rahoitusta lisäämättä. Samoin MMM:n alla toteutettavien luonnonhoitotoimien osalta esimerkiksi [METSO](#)- ja [Helmi](#)-ohjelmien toteutus on ollut jo valmiiksi jäljessä tavoitteista. Kun ollaan jo valmiiksi nykyisistäkin tavoitteista tällä rahoituksella ja erityisesti toteuttamisen resursseilla jäljessä, niin kokonaan uusien tukimuotojen kokeileminen ilman lisärahoitusta tuntuu huonolta ajatukselta myös pilotin tulosten näkökulmasta.

Lehtipuusuuden säilyminen myöhemmissäkin hakkuissa tulee varmistaa

Taimikonhoidon tuki on yksi niistä puuntuotannon tukimuodoista, joka tulisi uudistaa tai poistaa kokonaan. Nyt esitetty osuus lehtipuuston määrän kasvattamiseen kuitenkin vie tukea luontoarvoja enemmän tukevaan suuntaan. Tässä on hyvä, että pilotti toteutetaan olemassa olevan määrärahan puitteissa tuen perustasoa laskemalla. Lehtipuuston suosiminen talousmetsissä on myös maanomistajan etu, joten on kyseenalaista tarvitseeko se erikseen rahallista tukea.

Monimuotoisuuden kannalta on oleellista, että tässä työvaiheessa säästetyt lehtipuut säilyvät kuviolla myös myöhemmin hakkuista toteutettaessa. Nyt riittäviä keinoja tämän varmistamiseksi ei ole. Luonnonsuojeluliitto olisi pitänyt parempana, että lehtipuuston osuuden kasvattaminen olisi toteutettu esimerkiksi tukena säästöpuiden jättämiseen, näin olisi pystytty varmistamaan monimuotoisuudelle arvokkaan vanhan lehtipuuston säilymistä.

Suojavyöhykkeiden lyhytaikaisen tuen kustannustehokkuus on arvioitava

Suojavyöhykkeiden jättämiselle arvokkaiden virtavesien varsille ei ole vielä olemassa tukea tai tukijärjestelmää, joten nyt kokeiltava tuki on siinä mielessä kannatettava. Tuen avulla myös pidennetään kiertoaikaa, joten sillä voi olla myönteisiä vaikutuksia myös hiilinieluille. Moitimme kuitenkin erityisesti lyhyttä tukiaikaa, jonka päätyttyä maanomistajan on mahdollista hakata tuettu suojavyöhyke. Tuki on myös sidottu alueella toteutettaviin hakkuisiin, ja saattaa yhä rajoittaa tuettua laajemman suojakaistan jättämistä, vaikka esitystä on onneksi lausuntokierroksen jälkeen tältä osin parannettu.

Pilotin yksi tarkoitus on löytää nimenomaan aiempaa kustannustehokkaampia keinoja luonnonsuojelun ja luonnonhoidon rahoitukseen. Kun pilotin vaikutuksia arvioidaan on tarkasteltava lyhytaikaisen tuen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta monimuotoisuuden ja vesistöjen suojelun näkökulmasta, ja verrata lyhytaikaisten tukien vaikuttavuutta ja kannattavuutta esimerkiksi pysyvän suojelun rahoittamiseen. Lausuntokierroksella esimerkiksi ympäristökeskus [arvioi](#), ettei lyhytaikaisella tuella saavuteta merkittävää lisähyötyä monimuotoisuuden näkökulmasta.

Lyhytaikaisuus sopii huonosti ennallistumiseen, joka on vuosikymmenien prosessi

Soiden ennallistamisen osalta haluamme esittää saman huomion lyhytaikaisuudesta kuin aiemmassa kohdassa. On hyvä, että tukeen liittyvää hoito- ja kunnossapitovelvoitteen määräaika on pystytty lausuntokierroksen jälkeen hieman nostamaan. Suon ennallistuminen on kuitenkin kokonaisuudessaan hidas ja pitkä prosessi, joka voi vaatia kymmeniä vuosia. Tukeen ei liity pysyvää velvollisuutta pitää suota ennallistettuna, joten takeita ennallistumisen säilymisestä ei ole.

Ennallistamisen yhteydessä mahdolliseksi hoitotoimenpiteeksi mainitaan ympäröivän alueen vesien ohjaamisen ennallistettavalle suolle. Luonnonsuojeluliitto huomauttaa, että vesien ohjausta joka on tai vaatii kunnostusojitusta (vespa) ei tulisi tukea luonnonhoitohankkeena tai luonnonhoitotoimenpiteenä.

Lisätietoja:

Liisa Toopakka, monimuotoisuusasiantuntija, 0405043989, liisa.toopakka@sll.fi